

можності ракетно-космічного підприємства РКГ, яке означає відповідність продукції умовам ринку з його конкретними вимогами. Конкурентоспроможність підприємства досягається як за рахунок конкурентних переваг продукції, так і економічних систем у взаємодії як на національному, так і міжнародному рівнях.

Література

1. Futron's 2012 space competitiveness index: A Comparative Analysis of How Countries Invest In and Benefit from Space Industry// Futron's Corporation. — USA, 2012. — 140 p.

2. Satellites to be Built & Launched by 2021: A Euroconsalt Research Report // Euroconsalt. — France, 2011. — 224 p.

Концепція реалізації державної політики у сфері космічної діяльності на період до 2032 року. — К.: ДКА України, 2012. — 48 с. .

УДК 334: 012.64: 338.43

zagurskiy_oleg@ukr.net

Загурський О. М.,

к.е.н.,
доцент

Академія фінансового управління,
Україна

Zahurskyi Oleh,

candidate of economic sciences
(PhD), «Academy of financial
management», Ukraine

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ

PROBLEMS AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT OF SMALL ENTREPRENEURSHIP IN THE AGRICULTURAL SECTOR OF UKRAINE

Анотація. Розглянуто сучасний стан фермерських господарств в Україні. Визначено об'єктивні і суб'єктивні причини, що стримують процес їх розвитку, та напрями їх подальшої трансформації.

Ключові слова: ефективність, конкурентоспроможність, кооператив.

Summary. The article considers the current state farms in Ukraine. Defined objective and subjective reasons, which hindering the process of their development, and the direction of their further transformation.

Key words: efficiency, competitiveness, cooperative farms.

В аграрному секторі України мале підприємництво представлено фермерськими господарствами сімейного типу. За законом

це — форма підприємницької діяльності громадян із створенням юридичної особи, які виявили бажання виробляти товарну сільськогосподарську продукцію, займатися її переробкою та реалізацією з метою отримання прибутку на земельних ділянках, наданих їм для ведення фермерського господарства. Фермерські господарства, притаманні передовим країнам Європи і США, а з прийняттям Закону «Про фермерське господарство» № 973-IV від 19.06. 2003 р. стали невід’ємною складовою сільської економіки і України. Станом на 2012 р. в Україні налічується понад 40 тис. фермерських господарств які використовують 4,3 млн га сільськогосподарських угідь (середній розмір кожного близько 100 га.) і виробляють 6,3 % валової аграрної продукції.

Таблиця 1

ХАРАКТЕРИСТИКА ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ

№	Показник/рік	2009	2010	2011	2012
1	Кількість фермерських господарств, одиниць	41906	41524	40965	40676
2	Площа землі в користуванні, тис. га у т.ч. ріллі	4298,6 4165,1	4290,8 4161,9	4345,9 4221,9	4389,4 4260,7
3	Чисельність працівників у розрахунку на 100 га сільгоспугідь	102795 2	98400 2	99858 2	100243 2
4	Валова продукція млн грн у тому числі продукція рослинництва продукція тваринництва	12119,1 11125,2 993,9	11965,8 10840,9 1124,9	16192,5 14997,7 1194,8	14111,1 12843,1 1268,0

Ця форма господарювання за площею відповідає високоефективній моделі ведення фермерства і значно перевищує за середніми розмірами ферму європейських країн, де середній розмір господарства становить 18 га, в Англії — 70, Німеччині — 32. [1, с. 25]. Незважаючи на її перспективність у світі, у нашій країні фермерські господарства ще не набули достатнього розвитку і не змогли досягнути рівня виробництва валової продукції, який забезпечують сільськогосподарські підприємства. Причину цього є повна, або часткова відсутність стартового капіталу, застаріла ма-

теріально-технічна база, недосконалі технології, обмежений доступ до ринків збуту, недостатній рівень державної підтримки, труднощі отримання кредитів на пільгових умовах тощо. І якщо у розвинених країнах світу фінансова підтримка фермера з боку держави становить 40—50 %, а в окремих країнах — і 70—80 % витрат на товарну продукцію то в Україні допомога держави фермерам через Український державний фонд підтримки фермерських господарств становить менше 10 %, тобто є вкрай недостатньою [2, с. 71]. Разом з тим, поряд з об'єктивними причинами є і ряд суб'єктивних причин, що стримують процес розвитку фермерських господарств. Так, неконкурентоспроможність фермерських господарств у порівнянні із великими сільськогосподарськими організаціями виявилася не тільки в силу нижчої ефективності, а в результаті обмеженого доступу до об'єктів ринкової інфраструктури. Підприємства з переробки продукції воліють співпрацювати в першу чергу з великим виробником, що дозволяє їм знижувати трансакційні витрати. Дослідження показують, що аграрні підприємства отримують ціну на порядок вищу, ніж фермерські господарства. Крім того, законодавчо простіше співпрацювати з великими господарствами і фінансовим структурам ніж дрібними сільгоспвиробниками. Слід констатувати, що переробні підприємства радянського агропромислового комплексу, незважаючи на всі прикладені зусилля, виявилися непристосованими до роботи з фермерськими господарствами як на початок трансформації аграрного сектора, так і по теперішній день.

Проте незважаючи на комплекс проблем і невирішених питань фермерські господарства зіграли роль стимулятора ринкового процесу на селі — задали параметри потенційно можливої підприємницької діяльності, ступінь господарської незалежності, що раніше при централізованій плановій економіці зробити було неможливо. З часом, коли умови формування і розвитку фермерських підприємств зміняться на кращі, масова організація фермерських господарств і можливе подальше їх об'єднання в сільськогосподарські кооперативи по виробництву, переробці та збуту аграрної продукції позитивно вплине на аграрну економіку в цілому, зробить її конкурентноздатною та антимонопольною. Посиливши процеси регіональної спеціалізації та інтеграції, сформувавши регіональні кластерні агропромислові об'єднання із замкненим циклом виробництва, збільшивши тим самим виробництво продукції і в першу чергу продуктів харчування кооперативні фермерські господарства мають можливість зробити вагомий внесок у вирішення проблеми продовольчої безпеки країни.

Література

1. Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку) [Присяжнюк М. В., Зубець М. В., Саблук П. Т. та ін.]; за ред. М. В. Присяжнюка, М. В. Зубця, П. Т. Саблука, В. Я. Месель-Веселяка, М. М. Федором. — К.: ННЦ ІАЕ, 2011. — 1008 с.

2 Наукові основи агропромислового виробництва в зоні Лісостепу України / редкол.: М. В. Зубець (голова) та ін. — К.: Аграрна наука, 2010. — 980 с.

УДК: 005.33

e-mail: k.zemtsova5@gmail.com

Земцова К. А.,
аспірант, ХНЕУ ім. С. Кузнеця,
Україна

Zemtsova Kateryna,
postgraduate st, S. Kuznets
KhNEU, Ukraine

ВИЗНАЧЕННЯ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА СТІЙКІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

IDENTIFICATION OF INFLUENCING FACTORS OF INDUSTRIAL ENTERPRISES SUSTAINABILITY

Анотація. Розглянуто сучасний стан промисловості України. Визначено внутрішні і зовнішні фактори впливу на стійкість промислових підприємств та їх складові.

Ключові слова: промисловість, машинобудування, стійкість підприємства, внутрішні фактори, зовнішні фактори.

Summary. The thesis discusses the current state of industry in Ukraine. The internal and external influencing factors of industrial enterprises sustainability and its components have been determined.

Keywords: industry, machine-building industry, enterprise sustainability, internal factors, external factors.

Стійкість промислових підприємств до мінливості оточуючого середовища є однією з головних умов їх ефективного функціонування, яка проявляється у здатності виявляти гнучкість, адаптивність до постійних змін зовнішнього оточуючого середовища, сприяє ефективному використанню ресурсів внутрішнього середовища та забезпечує взаємодію та взаємозв'язок його елементів.

Приклад економічно розвинених країн світу доводить, що у сучасній структурі промисловості важливу роль відіграє машинобудування, частка якого складає від 30 до 50 % загального об-